

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ
«УТРИМАННЯ ТА ГІГІЕНА ТВАРИН»

Лектор дисципліни	Ступінь вищої освіти – Бакалавр Спеціальність <u>204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»</u> Освітня програма <u>«Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»</u> Рік навчання <u>2</u>, семестр <u>3,4</u> Форма навчання <u>денна/заочна</u> Кількість кредитів ЄКТС <u>8</u> Денна форма навчання: 44 год. - лекції; 60 год. - практичні; 136 год. - самостійна робота. Заочна форма навчання: 10 год.- лекції; 12 год.- семінарські; 218 год. - самостійна робота Мова викладання <u>українська</u>
Контактна інформація лектора (e-mail)	Кузьменко Михайло Вікторович , кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри технології виробництва і переробки продукції тваринництва mvkuzmenko@ukr.net
Сторінка дисципліни на moodle.nati.org.ua	http://moodle.nati.org.ua/course/view.php?id=884

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – забезпечення студентів знаннями з основ сучасної зоогігієнічної науки і практики для проведення ними в господарстві комплексу санітарних заходів спрямованих на збереження здоров'я, підвищення продуктивності та зниження собівартості тваринницької продукції.

Завдання дисципліни – своєчасне виявлення шкідливих для здоров'я тварин факторів довкілля і розробка заходів профілактики, спрямованих на їх усунення; науково-практичне обґрунтування параметрів мікроклімату; розробка санітарно-гігієнічних правил, нормативів, раціональних способів утримання, годівлі, напування та експлуатації різних видів сільськогосподарських тварин з обов'язковим забезпеченням охорони навколишнього середовища.

Навчальна дисципліна формує такі міждисциплінарні зв'язки:

дисципліни, що передують: екологія у тваринництві, фізіологія сільськогосподарських тварин

дисципліни, що забезпечуються: технологія виробництва продукції птахівництва, технологія виробництва продукції свинарства, технологія виробництва молока та яловичини, м'ясне скотарство, санітарно-гігієнічні вимоги виробництва та переробки продукції тваринництва

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва».

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з технології виробництва і переробки продукції тваринництва або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів зооінженерії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 5. Здатність застосовувати доцільні системи та способи утримання сільськогосподарських тварин і контролювати та оптимізувати мікроклімат технологічних приміщень.

СК 7. Здатність здійснювати контроль технологічних процесів під час виробництва та переробки продукції скотарства.

СК 8. Здатність здійснювати контроль технологічних процесів під час виробництва та переробки продукції свинарства.

СК 9. Здатність здійснювати контроль технологічних процесів під час виробництва та переробки продукції птахівництва.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 11. Забезпечувати оптимальні умови утримання сільськогосподарських тварин і мікроклімат технологічних приміщень.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (л.з/ п.з, с.з/с.р)	Результати навчання	Завдання	Оцінюван- ня
III семестр				
Модуль 1				
Тема 1 Вступ в дисципліну «Гігієна тварин»	Денна форма 4/4/6 Заочна форма 0,4/0,6/11	Знати методи досліджень і методика вивчення гігієни тварин, особливості організму. с.г. тварин та навколишнього середовища для їх утримання	Вирішення тестів Виконання практичної роботи Доповідь з презентацією	5
Тема 2 Гігієнічне значення хімічного складу повітря	Денна форма 2/2/6 Заочна форма 0,4/0,6/11	Знати зоогігієнічні норми атмосферного повітря в тваринницьких приміщеннях. Джерела забруднення атмосферного повітря і заходи боротьби з ними. Вміти проводити гігієнічну оцінку шкідливих газів повітря тваринницьких приміщень	Вирішення тестів Виконання практичної роботи Доповідь з презентацією	5
Тема 3 Гігієнічне значення повітря і оцінка фізичних властивостей	Денна форма 2/2/6 Заочна форма 0,4/0,6/11	Знати вплив погоди і клімату і на здоров'я і продуктивність тварин. Вплив мікроклімату на організм тварин. Вміти проводити гігієнічну характеристику температури, вологості і руху повітря	Вирішення тестів Виконання практичної роботи Доповідь з презентацією	5
Тема 4 Теплообмін між організмом і довкіллям. адаптація і акліматизація тварин	Денна форма 2/2/6 Заочна форма 0,4/0,6/11	Знати реакцію організму на дію високих та низьких температур. Умови успіху акліматизації та адаптації тварин Вміти проводити гігієнічну оцінку теплопродукції та тепловіддачі організму тварин	Вирішення тестів Виконання практичної роботи Доповідь з презентацією	5
Тема 5 Гігієнічні вимоги до питної води,	Денна форма 4/4/6 Заочна	Знати властивості води, санітарно-гігієнічні вимоги до питної води, системи водопостачання, санітарно-гігієнічні вимоги до	Вирішення тестів Виконання практичної	5

водопостачання ферм і поїння тварин. Оцінка методів очистки і знезараження питних і стічних вод	форма 0,4/0,6/11	водопостачання, обладнання до водопостачання в господарстві Вміти проводити оцінку методів очистки і знезараження води.	роботи Доповідь з презентацією	
Тест до модуля 1				25
Разом за змістовим модулем 1				50
Модуль 2				
Тема 6 Гігієна ґрунту	Денна форма 2/2/6 Заочна форма 0,4/0,6/10	Знати склад, властивості та класифікацію ґрунтів Вміти проводити оцінку ґрунту за фізичними та хімічними показниками та санітарно-топографічне обстеження ґрунту	Вирішення тестів Виконання практичної роботи Доповідь з презентацією	5
Тема 7 Гігієна кормів та годівлі с.-г. тварин	Денна форма 2/2/6 Заочна форма 0,4/0,6/11	Знати значення повноцінної годівлі, санітарію кормів Проводити профілактику захворювань тварин від неповноцінної годівлі	Вирішення тестів Виконання практичної роботи Доповідь з презентацією	5
Тема 8 Санітарно-гігієнічні вимоги до кормоцехів	Денна форма 4/4/6 Заочна форма 0,4/0,6/11	Знати класифікацію кормоприготувальних цехів, типи кормоцехів для тваринницьких ферм, гігієнічне значення дієтичного типу годівлі тварин Вміти проводити гігієнічний контроль за станом кормоцехів.	Вирішення тестів Виконання практичної роботи Доповідь з презентацією	5
Тема 9 Гігієна літньо-пасовищного утримання тварин	Денна форма 4/4/6 Заочна форма 0,4/0,6/11	Знати гігієнічне обґрунтування діяльності організмів тварин у літній період Вміти проводити підготовку та огляд пасовищної території, підготовку тварин до табірнього утримання	Вирішення тестів Виконання практичної роботи Доповідь з презентацією	5
Тема 10 Гігієна догляду за с.-г. тваринами	Денна форма 4/4/6 Заочна форма 0,4/0,6/11	Знати сучасні способи та практичні заходи догляду за шкірою, кінцівками, рогами тварин Вміти проводити профілактика травматизму і захворювань кінцівок тварин	Вирішення тестів Виконання практичної роботи Доповідь з презентацією	5
Тест до модуля 2				25
Разом за змістовим модулем 2				50
Залік				100

IV семестр				
Модуль 3				
Тема 11 Гігієна транспортування тварин	Денна форма 4/4/6 Заочна форма	Знати вимоги щодо підготовки тварин до транспортування. Вміти забезпечити гігієну транспортування тварин різними видами транспорту	Вирішення тестів Виконання практичної роботи	5

	0,4/0,6/11		Доповідь з презентацією	
Тема 12 Етологія, адаптація та акліматизація тварин. стреси та їх профілактика	Денна форма 2/2/6 Заочна форма 0,4/0,6/11	Знати етологія сільськогосподарських тварин, поняття про стрес і стрес-реакції організму. Вміти організувати адаптацію та акліматизацію тварин	Вирішення тестів Виконання практичної роботи Доповідь з презентацією	5
Тема 13 Санітарно-гігієнічні вимоги до тваринницьких підприємств і приміщень	Денна форма 2/2/6 Заочна форма 0,4/0,6/11	Знати вимоги до території, озеленення, благоустрою, системи забудови ферм, санітарно-гігієнічні заходи і вимоги до тваринницьких приміщень. Забезпечувати гігієнічні вимоги до будівельних конструкцій	Вирішення тестів Виконання практичної роботи Доповідь з презентацією	5
Тема 14 Гігієнічні вимоги до санітарно-технологічного обладнання приміщень	Денна форма 2/2/6 Заочна форма 0,4/0,6/11	Знати санітарно-технічні пристрої тваринницьких приміщень, системи обігрівання та каналізації	Вирішення тестів Виконання практичної роботи Доповідь з презентацією	5
Тема 15 Санітарний захист ферм та комплексів	Денна форма 4/4/6 Заочна форма 0,4/0,6/11	Знати принципи та аспекти санітарного захисту, санітарні зони, санітарні режими	Вирішення тестів Виконання практичної роботи Доповідь з презентацією	5
Тест до модуля 1				10
Разом за змістовим модулем 1				35
Модуль 4				
Тема 16 Дезінфекція, дезінсекція, дератизація об'єктів ветеринарного нагляду	Денна форма 2/2/6 Заочна форма 0,4/0,6/10	Знати сутність дезінфекції, дезінсекції та дератизації, епідеміологічне та епізоотичне значення, види, методи та засоби проведення дезінфекції, дезінсекції та дератизації. Застосовувати методи контролю якості ветеринарно-санітарних заходів	Вирішення тестів Виконання практичної роботи Доповідь з презентацією	5
Тема 17 Гігієнічні вимоги до утримання великої рогатої худоби	Денна форма 2/2/6 Заочна форма 0,4/0,6/11	Знати системи, способи та методи утримання худоби, гігієнічні вимоги до приміщень, гігієна утримання корів. Вміти проводити догляд за молочним обладнанням	Вирішення тестів Виконання практичної роботи Доповідь з презентацією	5
Тема 18 Гігієна вирощування телят, ремонтного і відгодівельного молодняку великої рогатої худоби	Денна форма 4/4/6 Заочна форма 0,4/0,6/11	Знати особливості утриманні молодняку ВРХ Вміти проводити гігієнічну оцінку систем утримання молодняку ВРХ	Вирішення тестів Виконання практичної роботи Доповідь з презентацією	5

Тема 19 Гігієнічні вимоги до утримання свиней	Денна форма 4/4/6 Заочна форма 0,4/0,6/11	Знати особливості утримання свиней Вміти проводити гігієнічну оцінку систем утримання свиней	Вирішення тестів Виконання практичної роботи Доповідь з презентацією	5
Тема 20 Гігієна, утримання птиці	Денна форма 4/4/6 Заочна форма 0,4/0,6/11	Знати особливості утримання птиці Вміти проводити гігієнічну оцінку систем утримання птиці	Вирішення тестів Виконання практичної роботи Доповідь з презентацією	5
Тест до модуля 2				10
Разом за змістовим модулем 2				35
Разом за навчальну роботу IV семестру				70
Разом за навчальну роботу по курсу = Залік*0,7 + Разом за навчальну роботу IV семестру				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ЗАГАЛЬНА ПОЛІТИКА КУРСУ

1. Академічна доброчесність

1.1. Студенти зобов'язані дотримуватись принципів академічної доброчесності:

- самостійне виконання письмових робіт, тестів, практичних завдань;
- уникання плагіату при підготовці есе, рефератів, презентацій та інших індивідуальних і групових робіт;
- дотримання авторських прав при використанні джерел інформації.

1.2. Порушення академічної доброчесності призводить до анулювання результатів відповідної роботи.

2. Відвідування та участь у заняттях

2.1. Регулярне відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим.

2.2. Активна участь у заняттях (включаючи обговорення, роботу в групах, виконання завдань) позитивно впливає на підсумкову оцінку.

2.3. У разі пропуску заняття студент повинен:

- попередньо повідомити викладача (якщо можливо);
- самостійно опрацювати пропущений матеріал;
- узгодити із викладачем можливість виконання пропущених завдань.

3. Виконання та здача завдань

3.1. Усі завдання мають бути виконані у встановлений термін, вказаний викладачем.

3.2. Прострочені завдання можуть бути прийняті до розгляду, але із зменшенням максимальної оцінки (за рішенням викладача).

3.3. У разі поважних причин (хвороба, форс-мажор) строки виконання завдань можуть бути подовжені за попередньою домовленістю.

3.4. При груповій роботі кожен студент несе відповідальність за свій вклад і повинен представити звіт про виконану частину.

4. Оцінювання

4.1. Оцінювання здійснюється відповідно до критеріїв, викладених у політиці оцінювання, яка наведена нижче.

5. Комунікація

5.1. Офіційним каналом комунікації є електронна пошта викладача, платформа LMS Moodle та месенджери, узгоджені між викладачем і групою.

5.2. Викладач відповідає на запити студентів у робочий час, з понеділка по п'ятницю.

6. Використання технічних засобів

6.1. Під час занять дозволено використовувати ноутбуки, планшети, телефони для навчальних цілей (конспектування, пошук інформації тощо).

6.2. Використання гаджетів для нецільових потреб (ігри, соціальні мережі) заборонено.

7. Поведінка під час занять

7.1. Всі учасники навчального процесу повинні дотримуватись етичних норм, проявляти взаємоповагу до викладача та одногрупників.

7.2. Агресивна, образлива чи будь-яка інша неприпустима поведінка може стати причиною дисциплінарних заходів.

8. Форс-мажорні обставини

8.1. У разі виникнення форс-мажорних обставин (надзвичайна ситуація, хвороба, технічні проблеми) студенти повинні повідомити викладача якомога швидше.

8.2. Усі можливі питання щодо термінів виконання завдань або участі в заняттях вирішуються індивідуально.

Ця політика спрямована на забезпечення ефективного та комфортного освітнього процесу для всіх учасників.

ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (інтерактивне викладення теоретичного матеріалу з використанням презентацій за допомогою мультимедійних засобів); практичні (семінарські) заняття (обговорення теоретичних питань, розв'язання задач, аналіз кейсів, групова робота), самостійна робота (вивчення рекомендованих джерел, опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до розв'язання задач і тестового контролю, виконання індивідуальних завдань, у тому числі з використанням платформи Moodle)

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 1.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	відмінно
89-74	добре
60-73	задовільно
1-59	незадовільно

Загальна оцінка за курс для виставляється за результатами поточного, проміжного та підсумкового контролю згідно табл. 2.

Таблиця 2.

Формування загальної оцінки за курс

Максимальна кількість балів	60 балів (поточний контроль) сума балів оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання завдань	100% від загальної к-ті балів (модульний (проміжний) контроль) - тестування	30 балів (підсумковий контроль) - сума балів оцінок за теоретичні питання та/або практичні завдання
Мінімальний пороговий рівень	36 балів (поточний контроль)	60% від загальної к-ті балів (модульний (проміжний) контроль)	18 балів (підсумковий контроль)

Критерії оцінювання під час поточного контролю

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на практичних заняттях, а також результати самостійної/індивідуальної роботи.

Оцінювання роботи на семінарських заняттях, індивідуальної/самостійної роботи здійснюється за шкалою від «0» до «5». Загальна оцінка за окрему тему становить 5 балів і формується як середнє арифметичне аудиторної та індивідуальної/самостійної роботи.

Критерії оцінювання вирішення завдань у робочому зошиті представлено у табл. 3.

Таблиця 3.

Критерії виконання практичних завдань

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Рішення поставленого завдання є абсолютно вірним. Студент володіє знаннями методики здійснення розрахунків, вміє нестандартно підходити до вирішення ситуацій та робити обґрунтовані висновки.
4 бали	Завдання виконано вірно, але обґрунтування висновків є недостатнім
3 бали	Завдання виконано вірно, але немає висновків та хід вирішення завдання не подано.
2 бали	При вирішенні завдання виявлені неточності, помилки в розрахунках.
1 бал	Практичне завдання розв'язане невірно.
0 балів	Не було спроби розв'язати задачу

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на практичних заняттях

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує завдання стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує завдання стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обгрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обгрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Здобувач вищої освіти має бути оцінений не менш як з 60% практичних занять, передбачених навчальним планом. У випадку, якщо здобувач вищої освіти не був оцінений з відповідної кількості занять, він отримує 0 балів за кожне заняття, з якого мав бути оцінений.

При цьому здобувачу вищої освіти може бути зараховано виконання індивідуальних завдань за певне заняття якщо він не був оцінений за результатами проведення семінарського (практичного) заняття.

Основними видами індивідуальних завдань є: підготовка доповідей, рефератів; розв'язування задач, вирішення ситуаційних завдань, розв'язання тестів тощо.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Проміжний контроль проводиться у формі тестування і складається з 10 тестових запитань, кожне з яких оцінюється у 0,5 бали. Оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою від «0» до «5». Результат у вигляді десяткового дробу округлюється. У разі, якщо здобувач вищої освіти за проміжний контроль отримав менше ніж 3 бали, то він вважається таким, що не склав проміжний контроль.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Максимальна кількість балів за виконання будь-якого з видів індивідуальних завдань складає 5 балів.

Критеріями оцінювання роботи з літературними джерелами є здатність студента збирати джерельну інформацію та критично її опрацювати. Оцінювання доповіді (реферату) здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати

узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Критеріями розв'язання задач (ситуацій) є знання методики здійснення розрахунків, вміння нестандартно підходити до розв'язання ситуацій та робити обґрунтовані висновки.

Окрім цього можуть бути зараховано прослуховування курсів і у відповідності до тема навчальної дисципліни на платформах EdEra, Prometheus та інших. Зарахування відбувається за наявності сертифікату про успішне проходження курсу.

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Семестрові екзамени в усній проводять за білетами. Екзаменаційний білет містить два теоретичних питання і 10 тестових завдань. Критерії оцінювання теоретичних та практичних завдань, які входять до підсумкового контролю, наведено у табл. 3-4.

Результат екзаменаційного контролю визначається як сума балів, які здобувач отримав за кожне з питань (завдань) екзаменаційного білета. Цей бал помножується на коефіцієнт 2. Якщо здобувач вищої освіти отримав недостатню кількість балів з поточного контролю (менше 36 балів) або не склав проміжний контроль, він не допускається до складання семестрового екзамену, а у відомості обліку успішності виставляється оцінка «незадовільно». У разі, якщо здобувач вищої освіти за екзамен отримав бал менше, ніж 18, то він вважається таким, що не склав екзамен. У графі «атестація» виставляється 0 балів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Недосеков В.В., Блаха Т., Ситюк М.П., Мартинюк О.Г., Мельник В.В., Юстинюк В.Є. Основи біобезпеки та благополуччя тварин. Ніжин, 2021. 252 с.
2. Захаренко М. О. Системи утримання тварин / М. О. Захаренко, В. М. Полдяковський. – Київ: Центр учбової літератури, 2021. – 424 с.
3. Козій В. І. Добробут тварин (історичні, наукові та нормативні аспекти): навч. посібн. Біла Церква, 2019. 320 с.
4. Поліщук В. М. гігієна та особливості транспортування продукції тваринництва / В. М. Поліщук, Т. О. Білько. – Київ: Центр навчальної літератури, 2018. – 628 с.
5. Тлумачник понять і термінів з ветеринарної санітарії та гігієни [Навч. посібник] - / Д.А. Засєкін, Н.І. Косянчук, М.Д. Кучерук, В.В. Соломон,. – К: Видавництво ДП «Укртехінформ»– 2015. –269 с.

Додаткова література

6. Вісник аграрної науки-www.agrovisnyk.org.ua
7. Ефективне тваринництво - www.efpit.ua@gmail.com
8. Загальні поняття ветеринарної гігієни та санітарії [Електронний ресурс] – Вебсайт. – Режим доступу: <http://elibrary.nubip.edu.ua.pdf>.
9. Тваринництво та ветеринарія - <http://tvarinnictvo-ta-veterinarija>.